

**ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΔΕΙΝΩΣ
ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΑΥΤΟΥ ΕΝ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ ΥΠΟ ΤΩΝ ΣΧΙΣΜΑΤΙΚΩΝ
ΒΟΥΛΓΑΡΟΕΞΑΡΧΙΚΩΝ**

- **Ιστορικά Πατριαρχικά έγγραφα κατά την διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνος υποβληθέντα εν έτει 1904 υπό την μορφή υπομνήματος ή αναφοράς στο αυτοκρατορικό οθωμανικό υπουργείο της Δικαιοσύνης και των Θρησκευμάτων, στους εν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβευτές των Μεγάλων Δυνάμεων και στον Σουλτάνο.**

Πολυμέτωπος και τα μάλα ανυποχώρητος υπήρξε ο αγών της Πρωτοκλήτου και Πρωτοθρόνου Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπόλιτιδος Εκκλησίας, ήτοι του πολυμαρτυρικώς καθηγιασμένου Οικουμενικού Πατριαρχείου, κατά την υπεράσπιση των δεινώς δοκιμαζομένων και μαρτυρικώς καταδιωκωμένων πιστών τεκνών αυτής στην φαναριοσκέπαστη Ελληνική Πατριαρχική Μακεδονία, η οποία από το β' ήμισυ του 19ου αιώνας και μέχρι το έτος 1908 υπήρξε το πολυπόθητο και περιπόθητο «μήλον της έριδος», η άλλη «Πηνελόπη», την οποία διεκδικούσαν οι σχισματικοί βουλγαροεξαρχικοί, Σέρβοι και Ρουμανοί στο πλαίσιο της εξάρσεως του εθνικισμού των μέχρι πρότινος υπόδουλων στην Υψηλή Πύλη βαλκανικών κρατών και του νεοφανούς εκκλησιαστικού εθνοφυλετισμού (ή φυλετισμού), τον οποίο η Αγία και Μεγάλη εν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος του 1872 κατεδίκασε ως ετεροδιδασκαλία και αίρεση εξ αφορμής της εν έτει 1870 αυτοανακηρυχθείσης με φυλετικά κριτήρια λεγομένης Βουλγαρικής Εξαρχίας. Έτσι, καθόλη την μακρά διάρκεια της πρώιμης φάσεως και εν συνεχεία εκείνης του ενόπλου Μακεδονικού Αγώνος, κυρίως δε μετά τον αποτυχημένο ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, άρχισε ο όρος «εξαρχικός» να ταυτίζεται με τον Βούλγαρο, ενώ ο όρος «πατριαρχικός» με τον Έλληνα.

Ο αοίδιμος μέγας Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ' (+1912) με την διορατικότητα και την ευφυΐα που τον διέκριναν, είχε αντιληφθεί κατά την δευτέρα πατριαρχεία του (1901-1912) ότι λόγω της ολοένα και περισσότερο εντεινομένης εθνοφυλετικής επεκτατικής δράσεως της σχισματικής και αντικανονικής βουλγαρικής εξαρχίας και των πειθήνιων φανατικών ανθελληνικών οργάνων αυτής, η κατάσταση στις πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες εν Μακεδονία και Θράκη ήταν απελπιστική και ο κίνδυνος για την οριστική απώλεια του πατριαρχικού ελληνορθόδοξου ποιμνίου του Οικουμενικού Θρόνου ήταν άμεσος.

Επειδή δε η κυρίαρχη πλέον ιδεολογία του Πανσλαβισμού στη Θράκη και κυρίως στην Μακεδονία είχε επιβληθεί από τους κρυπτόμενους όπισθεν των βουλγαροεξαρχικών και των Σέρβων εθνικιστών ομοδόξους Ρώσους, ενώ ήδη από το 1870 η Υψηλή Πύλη με την ανατολίτικη, σαφέστατα ανθελληνική και σε βάρος των εκκλησιαστικών δικαιών του Οικουμενικού Πατριαρχείου, διπλωματική τακτική και δολία μεθοδευμένη πολιτική αυτής ενίσχυε ή ανεχόταν, άλλοτε εμφανώς και άλλοτε αφανώς, την ανθελληνική και αντιπατριαρχική δράση της σχισματικής βουλγαρικής εξαρχίας, ο μεγαλόπνοος και αποφασιστικός αοίδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Ιωακείμ Γ' αντέδρασε άμεσα και

δυναμικά εκλέγοντας και αποστέλλοντας νέους, δυναμικούς, όντως γνησίους πατριώτες και λίαν μεμορφωμένους Έλληνες Αρχιερείς του Φαναρίου στις απηνώς παντοιοτρόπως διωκόμενες, δεινώς δοκιμαζόμενες και εν μαρτυρίω διατελούσες πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες του Πρωτοκλήτου και Πρωτευθύνου Οικουμενικού Θρόνου στην πολύπαθη Μακεδονία και στη Θράκη. Ο εύστροφος Πατριάρχης Ιωακείμ Γ΄ εγνώριζε καλώς ότι οι νέοι εκείνοι Αρχιερείς, οι οποίοι διέθεταν τόλμη, θάρρος, αυτοθυσιαστικό πνεύμα, και γνήσιο ορθόδοξο εκκλησιαστικό φρόνημα, θα μπορέσουν να σταθούν με γενναιότητα, αποφασιστικότητα, ακμαίο εθνικό φρόνημα και αυταπάρνηση ζωής πλησίον του απηνώς και φρικωδέστατα δοκιμαζόμενου και διωκωμένου ελληνορθόδοξου ποιμνίου του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις πολλαπλώς χειμαζόμενες πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες αυτού στη Μακεδονία και Θράκη. Άξιον δε ιδιαίτερας μνείας είναι το γεγονός ότι την απαρχή της ως άνω σοφής τακτικής είχε θέσει σε εφαρμογή, αν και σε πιο περιορισμένο βαθμό και έκταση, ο συνετός προκάτοχος του Κωνσταντινουπόλεως Ιωακείμ Γ΄, αοίδιμος Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντίνος Ε΄ (1897-1901).

Παράλληλα το Οικουμενικό Πατριαρχείο κατά την λίαν κρίσιμη περίοδο 1901-1908 έδιδε τον πολυμέτωπο αιματηρό διπλωματικό του αγώνα τόσο ενόπιον της υποδορίως υπέρ της σχισματικής και αντικανονικής βουλγαρικής εξαρχίας ενεργούσης Υψηλής Πύλης και της υπ' αυτής οθωμανικής κυβερνήσεως όσο και ενόπιον των κυβερνήσεων των Μεγάλων Δυνάμεων και των διπλωματικών εκπροσώπων τους, όπως τούτο πιστοποιείται αψευδώς διά σωρείας εκκλησιαστικών εγγράφων του Οικουμενικού Πατριάρχου Ιωακείμ Γ΄ και της περί Αυτόν Αγίας και Ιεράς Συνόδου καθώς και των εν Μακεδονία και Θράκη αγωνιζομένων μέχρις αίματος μαρτυρίων Μητροπολιτών του Οικουμενικού Θρόνου, με τα οποία κατηγοείτο η εθνικιστικά λυσσαλέα ένοπλος δράση των ακραίων σχισματικών βουλγαροεξαρχικών και των σχετικώς ηπιότερων εθνικιστών ομοϊδεατών τους Σέρβων και Ρουμάνων σε βάρος του Ελληνορθόδοξου πατριαρχικού ποιμνίου εν Μακεδονία και Θράκη.

Ο Καθηγητής Αθανάσιος Αγγελόπουλος εν προκειμένω αναφέρει τα εξής: «Αξιόλογα είναι και τα μέτρα εξωτερικής πολιτικής παράλληλα με τα μνημονευθέντα εσωτερικής πολιτικής.

1. *Παρεμβάσεις και παραστάσεις του Πατριαρχείου προς την Υψηλή Πύλη, με υπομνήματα, εκκλήσεις, αναφορές, διαμαρτυρίες. Σε κρίσιμες περιπτώσεις, ο ίδιος ο Πατριάρχης επισκεπτόταν τον Υπουργό Δικαιοσύνης, τον Μέγα Βεζύρη και ακόμη, εν ανάγκη, τον ίδιο τον Σουλτάνο. Σκοπός η προστασία των πνευματικών υπηκόων του, που ήσαν και πολιτικοί υπήκοοι του Σουλτάνου.*

2. *Ενημέρωση των αντιπροσώπων των Μεγάλων Δυνάμεων για ανασκευή των εις βάρος του Πατριαρχείου και των υπηκόων του κατηγοριών και συκοφαντιών των οργάνων των ξένων προπαγανδών και παράκληση παρεμβάσεως προς την Υψηλή Πύλη.*

3. *Στενή συνεργασία με τους διπλωματικούς εκπροσώπους των βάλκανικών κρατών και ιδία της Ελλάδος. Γιατί οι ξένοι προπαγανδιστές στην Μακεδονία είχαν ανθελληνικό κυρίως χαρακτήρα. Αφού εδώ ο Ελληνισμός ήταν ο επικρατέστερος και ανθηρότατος, και άρα το κυριότερο εμπόδιο γι' αυτές.*

4. *Διαφώτιση της διεθνούς κοινής γνώμης για την αληθή κατάσταση στην Μακεδονία. Σκοπός η εξασφάλιση υποστηρίξεως και δημιουργίας ευνοϊκού κλίματος. Πατριαρχικές συνεντεύξεις, διακηρύξεις, αποστολές και εκδόσεις ειδικών βιβλίων ασκούσαν μεγάλη επιρροή*

διεθνώς. Ιδίως οι Βίβλοι, στις οποίες καταχωρούντο επίσημα έγγραφα, λεπτομερείς κατάλογοι και στατιστικοί πίνακες».

Μία τέτοια πολύτιμη εξ απόψεως αψευδών γραπτών ιστορικών πηγών και λίαν αποκαλυπτική του αιματηρού πολυμέτωπου διπλωματικού αγώνος του πολυμαρτυρικού Πρωτόκλητου και Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριαρχείου υπέρ της φαναριοσκεπάστου Μακεδονίας «Βίβλος» είναι και εκείνη του έτους 1906, όταν ο Μακεδονικός Αγών ευρίσκετο στο απόλυτο απόγειό του, η οποία ετυπώθη και εκκυκλοφόρησε υπό τον τίτλο: «Επίσημα Έγγραφα περί της εν Μακεδονία Οδυνηράς Καταστάσεως».

Μεταξύ των πολύτιμων εκκλησιαστικών ιστορικών εγγράφων, τα οποία δημοσιεύονται στην ως άνω προειρημένη «Βίβλο» του Οικουμενικού Πατριαρχείου, είναι και ένα υπό την μορφή «Υπομνήματος» και με ημερομηνία 10 Ιουλίου 1904.

Το εκ του Οικουμενικού Πατριαρχείου και επί της πατριαρχείας του αιιδίμου μεγαλουργού και ακαταβλήτου Οικουμενικού Πατριαρχείου Ιωακείμ Γ', εκτενέστατο και λίαν τεκμηριωμένο επίσημο τούτο Υπόμνημα «υποβληθέν τω τε «Αυτοκρατορικό Υπουργείο της Δικαιοδύνης και των Θρησκευμάτων και τοις εν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβευταίς των Μεγάλων Δυνάμεων», αποδιδόμενο δε υπό του γράφοντος στην καθομιλουμένη κοινή δημοτική ελληνική γλώσσα έχει ως εξής: «Από ετών ικανών, μάλιστα δε από της συστάσεως της βουλγαρικής εξαρχίας άρχισε να υπονομεύεται το εκκλησιαστικό και κοινοτικό έδαφος των εκκλησιαστικών περιφερειών στη Μακεδονία και τη Θράκη, ιδιαίτατα δε στην πρώτη, η οποία επ' εσχάτων και μέχρις της παρούσης ώρας κατέστη θέατρο θλιβερωτάτων και αποτροπαίων σκηνών.

Η εξαρχία αυτή, λαβούσα την υπόσταση αυτής διά πράξεως πολιτικής, βασίζει την ύπαρξη και την επέκταση των ιδίων αποφάσεων της επί της αρχής του Φυλετισμού, η οποία συνίσταται στο δόγμα αυτό, ότι δηλαδή όπου λαλείται κάποιο βουλγαρικό ιδίωμα από οποιαδήποτε μερίδα των κατοίκων, εκεί, στον οργανισμό της εκκλησιαστικής επισκοπικής διοικήσεως επιβάλλεται να υποχωρήσει η από αιώνων κρατούσα εκκλησιαστική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, αντικαθισταμένη υπό της δικαιοδοσίας της βουλγαρικής εξαρχίας.

Το σημείο αυτό της διαστάσεως μεταξύ του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της σχισματικής εξαρχίας κρίνεται όλως πλημμελώς από εκείνους οι οποίοι επιπολαίως εξετάζουν τα πράγματα. Αυτοί θεωρούν ως φυσικό και ευεξήγητο το φαινόμενο αυτό, επειδή νομίζουν ότι πρόκειται περί δικαιολογημένης απλής προτιμήσεως εθνικής γλώσσας και περί θρησκευτικών στην γλώσσα αυτή τελετών.

Αλλά, κατά βάθος εξεταζόμενο το επί της αρχής του Φυλετισμού εδραζόμενο νεοφανές σύστημα της βουλγαρικής εξαρχίας, αντίκειται στο πνεύμα του Χριστιανισμού και στις κανονικές διατάξεις των Οικουμενικών Συνόδων της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας επειδή ανατρέπει την από αιώνων κρατούσα Αποστολική και Κανονική τάξη στον οργανισμό της επισκοπικής διοικήσεως και εισάγει εντός της μίας και της αυτής εκκλησιαστικής περιφέρειας περισσότερες της μίας εκκλησιαστικές αρχές. Επομένως, ως τέτοιο, απέκρουσε το σύστημα αυτό, το Οικουμενικό Πατριαρχείο και το αποκρούει.

Η σχισματική εξαρχία, εμμένουσα στην αρχή του Φυλετισμού, όχι μόνο τους θρησκευτικούς και κανονικούς λόγους δεν προτίθεται να λάβει υπ' όψιν αυτής, αλλά ούτε την θέληση, ούτε την ελευθερία της συνειδήσεως και τις πεποιθήσεις των κατοίκων και ως

ανθρώπων και ως Ορθοδόξων Χριστιανών. Από της συστάσεως της, επειδή ανεύρε ως επιβοηθητικές των σχεδίων της και τις σύγχρονες πολιτικές συνθήκες, περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο σκοπό υπό την φυλετική του βουλγαρισμού σημαία αγωνίσθηκε για να καταργήσει και εξώσει πανταχόθεν και διά παντός τρόπον την δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και του κλήρου αυτού, ώστε να καταστεί κυρίαρχη του πεδίου, ανακηρύττουσα τούτο έδαφος βουλγαρικό. Προς τούτο συγκεντρούται η τριακονταετής δράση της, στη Μακεδονία μεν εντονότερα, στη Θράκη δε ασθενέστερα, έχουσα δύο σκοπούμενα κέντρα, την Θεσσαλονίκη και την Αδριανούπολη.

Τα από τριετίας περίπου κατά το πρόγραμμα τούτο διαδραματιζόμενα ιδίως στη Μακεδονία από στίφη Βουλγάρων ταραξιών εκ Βουλγαρίας, κατά το πλείστον, εξορμώντων, όχι μόνο ο ανατολικός αλλά και σύμπας ο ευρωπαϊκός κόσμος μανθάνει και γνωρίζει με σχετική ακρίβεια και αλήθεια. Τα ένοπλα αυτά στίφη, συναγελαζόμενα με τους ήδη από ετών προκατηχηθέντες σλαβοφώνους κατοίκους κάποιων μερών, ιδίως μακεδονικών, ενέσπειραν και εξακολουθούν να ενσπείρουν πανταχού φόβο και πανικό στη Μακεδονία και να επιβάλλουν την υποταγή στο κύρος της εξαρχίας των κατοίκων συμπάσης της χώρας αυτής, ως χώρας δήθεν βουλγαρικής, διά φόνων, εμπρησμών, αρπαγής και εν γένει δι' αγριωτάτης τρομοκρατίας.

Ιδιαίτερα δε ο φονικός αυτός αγώνας διεξάγεται κατά των αρχιερέων, των ιερέων, των διδασκάλων και πάντων εν γένει των Ορθοδόξων Χριστιανών, των υπαγομένων πνευματικώς υπό την δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, επειδή κατά τις σκέψεις εκείνων που διδάσκουν και τολμούν τοιαύτα, αφού αρθεί παντελώς ή περιορισθεί σε στενά όρια η πνευματική του Οικουμενικού Πατριαρχείου Αρχή, τότε θα συντρίβεται και ο έτερος από τους κρίκους που αποτελούν το νυν καθεστώς και τοιουτοτρόπως θα διευκολυνθεί, κατά μέγιστο μέρος, με την σθεναρά υποστήριξη και άλλων συναρωγών, σύμφωνα με τις ελπίδες τους, η επίτευξη των προφανών αυτών τάσεων...

Επειδή τοιουτοτρόπως συμβαίνουν αυτά στις εκεί από του Οικουμενικού Πατριαρχείου κανονικώς εξαρτώμενες επαρχίες, οι ατυχείς κάτοικοι αυτών, οι ευσεβείς και Ορθόδοξοι Χριστιανοί, οι οποίοι διατρέφοντες απεριόριστη πίστη και ευλάβεια προς την αγία θρησκεία και ιστάμενοι στέρεοι στις παραδόσεις των πατέρων τους, εκπέμπουν κραυγή πόνου και απελπισίας και ουδέν άλλο επιζητούν και εξαιτούνται, παρά μόνο να τους αφήσουν ελευθέρους κατά την εκδήλωση της θρησκευτικής συνειδήσεώς τους, προκειμένου, όπως από αιώνων, έτσι και τώρα και πάντοτε να μείνουν πιστά τέκνα της πατροπαραδότου πνευματικής αρχής του Αγιωτάτου Αποστολικού Οικουμενικού Πατριαρχικού Θρόνου της Κωνσταντινουπόλεως.

Καίτοι δε πιεζόμενοι, απειλούμενοι, διωκόμενοι, απογυμνούμενοι της περιουσίας τους και βλέποντες τους αδελφούς τους βασανιζομένους και φονευομένους, εντούτοις απέχουν των αντιποίνων, αρκούμενοι στην άμυνα και την περισυλλογή κατά τις διδόμενες σε αυτούς υπό της προϊσταμένης αρχής τους οδηγίες και συμβουλές και μόνο εκλιπαρούντες παρά των αρμοδίων προστασία προς περιφρούρηση της θρησκευτικής ελευθερίας τους και διάσωσης του οίκου και της περιουσίας τους.

Ενώπιον τοιαύτης οδυνηράς των πραγμάτων καταστάσεως το Οικουμενικό Πατριαρχείο διατελώντας εν αμηχανία, έχοντας καθήκον ιερό και απαραίτητο υπό της θρησκείας επιβαλλόμενο σε αυτό καθώς και δικαίωμα υπό της πολιτείας αναγνωρισμένο να επαγρυπνά και να μεριμνά υπέρ των υπό την πνευματική οδηγία αυτού εμπειπιστευμένων λαών, δεν έπαυσε απ' αρχής της ατυχούς και ανιαράς αυτής των γεγονότων ανελίξεως να απευθύνει στην υψηλή

Αυτοκρατορική Κυβέρνηση τις διαβιβαζόμενες σε αυτό παράτων Μητροπολιτών θηξικάρδιες των γεγονότων ανακοινώσεις.

Αλλ' επειδή παρά την αγαθή θέληση αυτής (της οθωμανικής αυτοκρατορικής κυβερνήσεως) και παρά τις νυχθήμερες προσπάθειες των επαρχιακών αυτοκρατορικών αρχών, η κατάσταση παραμένει η ίδια και σε κάποια σημεία μάλιστα το κακό εξαπλούται και επιτείνεται και επειδή η ευκαία του τόπου ειρηνοποίηση δεν είναι δυνατό βεβαίως να επιτευχθεί τελείως, εάν δεν ληφθεί υπόψιν, αφ' ενός μεν το απαραίτητο της διατηρήσεως του εκκλησιαστικού καθεστώτος στις περιφέρειες του Οικουμενικού Θρόνου άνευ εξαιρέσεων, οι οποίες βασίζονται επί φυλετικών ή γλωσσικών διαιρέσεων και προβάλλονται υπό της βουλγαρικής σχισματικής εξαρχίας, αφ' ετέρου δε το επειγόν της απαλλαγής των πιστών στην Ορθοδοξία πνευματικών τέκνων της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας από της τρομοκρατίας των ληστανταρτικών στιφών και από της απειλητικής πίεσεως των οργάνων της βουλγαρικής εξαρχικής προπαγάνδας.

Δια ταύτα, με όλη την ισχύ της μητρικής αυτής φωνής η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία υψώνει διάτορη διαμαρτυρία κατά της τοιαύτης αφορήτου καταστάσεως και των δημιουργησάντων αυτήν απαισίων οργάνων, και ουδέν άλλο επιζητεί παρά την αναγνώριση των δικαίων αυτής και συνάμα την ειρήνευση των ατυχών εκείνων χωρών με την λήψη και πραγματική εφαρμογή συντόνων μέτρων τα οποία δύνανται να θέσουν οριστικό τέρμα στις κακουργίες και στον εκβιασμό των συνειδήσεων που υπό των επιδρομέων και των οργάνων της σχισματικής εξαρχίας διαπράττονται με ανεκδιήγητη θρασύτητα προ των ομμάτων δυστυχώς των αντιπροσώπων των ευρωπαϊκών Δυνάμεων.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο φρονεί ότι οι υποβαλλόμενες έλλογες και νόμιμες παραστάσεις αυτού εξυπηρετούν τις περί καλής διοικήσεως των κατοίκων εν γένει υψηλές και ευμενείς βουλές της Αυτού Αυτοκρατορικής Μεγαλειότητος του περιουστάτου Κυριάρχου της μεγάλης ταύτης επικρατείας Σουλτάν Αβδούλ Χαμίτ Χαν του Β', ο οποίος νυχθημερόν εργάζεται γι' αυτό, όπως είναι σε όλους γνωστό. Τη 10 Ιουλίου 1904».

Από τα ως άνω γραφόμενα δικαιολογείται λοιπόν η προ ετών άμεση αντίδραση και απάντηση του Παναγιωτάτου Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου Α' έναντι των λεχθέντων τινός άφρονος εξ Ελλάδος, αμνήμονος και αγνώμονος δι' όσα μαρτυρικά πάθη υπέστη η Πρωτόκλητος και Πρωτόθρονος και Πρωτεύθυνος εν Ορθοδόξοις Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία προκειμένου οι εν ταις Μητροπόλεσι των Νέων Χωρών πατριαρχικές εκκλησιαστικές επαρχίες να παραμείνουν Ορθόδοξες και ελληνικές «ες αεί». Αναμιμνησκόμενος του γεγονότος τούτου ο Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος υπομνήσκει τα αυτονόητα, τα ενίοτε σκοπίμως υπό τινων ημετέρων και αλλοτρίων ψευδαδέλφων δήθεν λησμονούμενα και αμφισβητούμενα, σφραγίζει εφάπαξ τα απύλωτα στόματα ασεβούντων και διακηρυττεί τάδε: «Μας ερώτησε κάποιος, κατά τρόπον προκλητικόν, προ τινών ετών, Παναγιώτατε, έχετε την Διασπορά. Διατί θέλετε και τις Νέες Χώρες; Και απηντήσαμεν αμέσως και ευθέως: Διότι μας ανήκουν. Ανήκουν εις την Μητέρα σας μαρτυρικήν Εκκλησίαν, η οποία έδωσε το αίμα της δι' αυτάς, διά να μείνουν επαρχίαί Ελληνικάί. Τας επροστάτευσε κατά τον Μακεδονικόν Αγώνα και πάντοτε, διαχρονικώς. Αποτελούν αναπόσπαστον τμήμα της πνευματικής και κανονικής δικαιοδοσίας της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Η σχέσις μας δεν είναι ποσώς εθνοτυπική, είναι πολλώ μάλλον ευχαριστιακή, λειτουργική.

Δεν αντιδικούμε με κανέναν, αλλά και δεν πρόκειται να απεμπολήσωμεν ποτέ τα δικαιώματα της Μητρής Εκκλησίας επί των Ιερών αυτής Μητροπόλεων εδώ εις την αγιοτόκον Θράκην, την αναμφισβητήτως Ελληνικήν και αιματοβαμμένην Μακεδονίαν, την υψηλόφρονα Ήπειρον και τας ερατεινάς νήσους του Αρχιπελάγους, διότι το αντίθετον θα ήτο προδοσία της Ιστορίας, της Πίστεως και του Γένους».

Υ.Γ.: Αφιερούται πανευλαβώς και αξιοχρέως στην ιερά και άληστο μνήμη των ως αθώα σφάγια της Πίστεως και του Γένους μαρτυρικός τελειωθέντων πατριαρχικών Μητροπολιτών, λοιπόν κληρικών και λαϊκών της φαναριοσκεπάστου Μακεδονίας και Θράκης.